

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра електроенергетики, електротехніки та електромеханіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 14. ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	14 Електрична інженерія
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Агробіотехнологічний

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Електротехнічні системи електроспоживання**» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». Укладач: Л.С.Червінський, Біла Церква: БНАУ, 2022. 19 с.

Розробник: Леонід Степанович Червінський, доктор техн. наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри електроенергетики, електротехніки та електромеханіки
Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри електроенергетики,
електротехніки та електромеханіки, професор

 М. І. Трегуб

Схвалено методичною комісією агробіотехнологічного факультету
Протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Голова науково-методичної комісії, доцент

 В. С. Хахула

Гарант ОП 141 «Електроенергетика, електротехніка
та електромеханіка», доктор технічних наук, професор

 М. І. Трегуб

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 141 «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА »	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯ»	7
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
7.1. Лекції	9
7.2. Практичні заняття	12
7.3. Самостійна робота	13
7.4. Підготовка до навчальних занять	14
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	16
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	19
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2022-2023 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Електротехнічні системи електроспоживання» для денної форми навчання виділено всього 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних - 64 години (лекції - 32, практичні заняття – 32,), самостійна робота студентів - 86 годин, індивідуальне завдання 30 год.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS - 5	Галузь знань 14 «Електрична інженерія»	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів - 2	Спеціальність: 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	2-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: розрахунково-графічного характеру		4-й	6-й
		<i>Лекції</i>	
Загальна кількість академічних годин – 150		32 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи студента – 9	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		32 год.	6 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		86 год.	138
		Підсумковий контроль: залік	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Електротехнічні системи електроспоживання» є набуття майбутніми фахівцями електротехніки необхідних теоретичних і практичних знань щодо використання електромагнітної енергії та оптичного випромінювання в технологічних процесах сільськогосподарського виробництва, вміння творчо вирішувати завдання з питань розрахунку, проектування, вибору та експлуатації електротехнологічних установок в галузях виробництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції.

Завдання:

- набути навички постановки і вирішення інженерних завдань в галузі застосування оптичної енергії в електротехнологічних процесах сільськогосподарського виробництва;
- одержати ґрунтовні знання з принципів побудови, проектування, керування і автоматизації електротехнологічних установок;
- отримати навички основ безпечної експлуатації і екології при використанні електротехнологічних установок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- природу, способи отримання та перетворення енергії електромагнітного випромінювання;
- будову та принцип дії електротехнологічних установок, напрямки їх застосування в галузях с.г.

вміти:

- проектувати електротехнологічні установки;
- виконувати монтаж та експлуатацію електротехнологічного обладнання.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Обов'язковий освітній компонент «Електротехнічні системи електроспоживання» базується на знаннях таких дисциплін, як «Електричні машини та апарати», «Теоретичні основи електротехніки»

3. Компетентності згідно спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Загальні компетентності

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності

СК3. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних систем та мереж, електричної частини станцій і підстанцій та техніки високих напруг.

СК6. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з проблемами виробництва, передачі та розподілення електричної енергії.

СК9. Усвідомлення необхідності підвищення ефективності електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування.

– **4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

Програмний результат навчання за Спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни «Електротехнічні системи електроспоживання»
ПРН01. Знати і розуміти принципи роботи електричних систем та мереж, силового обладнання електричних станцій та підстанцій, пристроїв захисного заземлення та грозозахисту та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.	РН01. Знання і розуміння принципів роботи електричних систем та мереж, силового обладнання електричних станцій та підстанцій, пристроїв захисного заземлення та грозозахисту та умінь використовувати їх для проектування та кваліфікованого обслуговування електротехнічних систем.
ПРН07. Здійснювати аналіз процесів в електроенергетичному, електротехнічному та електромеханічному обладнанні, відповідних комплексах і системах.	Р07.1 Знання електрофізичних процесів під час опромінення та нагрівання агропродукції. Р07.2 Вміння розраховувати витрати електричної енергії під час обробки с.-г. продукції.
ПРН09. Уміти оцінювати енергоефективність та надійність роботи електротехнічних, електроенергетичних та електромеханічних систем.	Р09.1 Уміння оцінювати коефіцієнт корисної дії та питомі витрати електроенергії; РН09.2 Уміння визначати придатність методів нагрівання с.-г. продукції.
ПРН19. Застосовувати придатні емпіричні і теоретичні методи для зменшення втрат електричної енергії при її виробництві, транспортуванні, розподіленні та використанні.	Р19.1 Знання методів зменшення втрат електроенергії в електротехнічних системах; РН19.2 Уміння застосовувати розрахунковий та експериментальний методи визначення втрат електроенергії під час обробки с.г. продукції.

5 Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Електромагнітне випромінювання

Тема 1. Основи фотометрії

Тема 2. Електричні джерела оптичного випромінювання

Тема 3. Освітлювальні установки та мережі

Тема 4. Опромінювальні установки

Тема 5. Електричний розрахунок і автоматизація освітлювальних та опромінювальних установок

Змістовний модуль 2. Електротехнічні системи обробітку сільськогосподарської продукції. Електричний нагрів

Тема 1. Вологість с.г. продукції. Вимірювання вологості.

Тема 2. Механічні та теплофізичні характеристики с.г. продукції і матеріалів.

Кислотність речовин та матеріалів. Вимірювання кислотності

Тема 3. Основні закономірності впливу електричної енергії на речовини і матеріали.

Тема 4. Основні електрофізичні властивості с.г. продукції і матеріалів. Магнітні, акустичні та оптичні характеристики с.г. продукції та матеріалів

Тема 5. Економічні і екологічні аспекти електрофізичного обробітку с.г. продукції і матеріалів.

Тема 6. Основи перетворення електричної енергії в теплову

Тема 7. Тепловий розрахунок нагрівних установок

Тема 8. Основи динаміки нагріву. Прямий нагрів опором. Непрямий (посередній) нагрів опором

Тема 9. Електродуговий і індукційний нагрів. Діелектричний нагрів. Термоелектричний нагрів і охолодження

Тема 10. Електротермічне обладнання сільськогосподарського призначення. Можливості використання нових електротехнологічних прийомів у сільськогосподарському виробництві

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	лаб	прак	інд	с.р.		л	лаб	пракб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовний модуль 1. Електромагнітне випромінювання													
Тема 1. Основи фотометрії	10	2		2	3	3	12	2					10
Тема 2. Електричні джерела оптичного випромінювання	10	2		2	3	3	12			2			10
Тема 3. Освітлювальні установки та мережі	10	2		2	3	3	10						10

Тема 4. Опромінювальні установки	8	2		2	2	2	10					10
Тема 5. Електричний розрахунок і автоматизація освітлювальних та опромінювальних установок	12	2		2	4	4	8					8
Разом за змістовим модулем 1	50	10		10	15	15	52	2		2		48
Змістовний модуль 2. Електротехнічні системи обробітку сільськогосподарської продукції. Електричний нагрів												
Тема 1. Вологість с.г. продукції. Вимірювання вологості.	10	2		2	3	3	12	2		2		8
Тема 2. Механічні та теплофізичні характеристики с.г. продукції і матеріалів. Кислотність речовин та матеріалів. Вимірювання кислотності	10	2		2	3	3	8					8
Тема 3. Основні закономірності впливу електричної енергії на речовини і матеріали.	10	2		2	3	3	8					8
Тема 4. Основні електрофізичні властивості с.г. продукції і матеріалів. Магнітні, акустичні та оптичні характеристики с.г. продукції та матеріалів	10	2		2	3	3	8					8
Тема 5. Економічні і екологічні аспекти електрофізичного обробітку с.г. продукції і матеріалів.	10	2		2	3	3	10					10
Тема 6. Основи перетворення електричної енергії в теплову	10	2		2	3	3	10					10
Тема 7. Тепловий розрахунок нагрівних установок	10	2		2	3	3	12			2		10

Тема 8. Основи динаміки нагріву. Прямий нагрів опором. Непрямий (посередній) нагрів опором	10	2		2	3	3	10					10
Тема 9. Електродуговий і індукційний нагрів. Діелектричний нагрів. Термоелектричний нагрів і охолодження	10	2		2	3	3	10	2				8
Тема 10. Електротермічне обладнання сільськогосподарського призначення. Можливості використання нових електротехнологічних прийомів у сільськогосподарському виробництві	10	4		4	1	1	10					10
Разом за змістовим модулем 2	100	22		22	28	28	98	4		4		90
Усього годин	150	32		32	43	43	150	6		6		140

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовний модуль 1. Електромагнітне випромінювання	
Тема лекційного заняття 1. Характеристики електромагнітного випромінювання Загальні відомості про випромінювання. Основні характеристики і одиниці вимірювання оптичного випромінювання. Спектри біологічної дії оптичного випромінювання. Методи та прилади для вимірювання оптичного випромінювання.	2
Тема лекційного заняття 2. Електричні джерела оптичного випромінювання Закони теплового випромінювання. Лампи розжарювання. Галогенні та інфрачервоні лампи розжарювання. Основні положення електричного розряду в газах і випарах металів. Газорозрядні джерела оптичного випромінювання низького, високого і надвисокого тиску. Пускорегулюючі апарати для газорозрядних ламп і схеми вмикання. Перспективні джерела оптичного випромінювання (імпульсні лампи, лазери, світлодіоди тощо). Принцип їх роботи і класифікація.	2

Тема лекційного заняття 3. Освітлювальні установки та мережі Види і системи освітлення, світлові прилади і опромінювані. Класифікація освітлювальних установок і їх основні характеристики. Світильники с.г. призначення. Прожектори. Комплексно освітлювальні установки (КОУ). Вибір типу джерела світла і світильників. Принципи і методи розрахунку світильників та мережі їх живлення.	2
Тема лекційного заняття 4. Опромінювальні установки Загальні відомості про використання окремих ділянок спектру (ОВ) в сільськогосподарському виробництві. Доза опромінення (експозиція). Нормування опроміненості. Розрахунок опромінюваності методами світотехніки. Установки для опромінення рослин в умовах захищеного ґрунту. Установки ультрафіолетового опромінення. Установки інфрачервоного опромінення. Установки комбінованого опромінення. ОпУ для дезінфекції, дезінсекції та обробки сільськогосподарської продукції. Загальні відомості про використання окремих ділянок спектру (ОВ) в сільськогосподарському виробництві. Доза опромінення (експозиція). Нормування опроміненості. Розрахунок опромінюваності методами світотехніки. Установки для опромінення рослин в умовах захищеного ґрунту. Установки ультрафіолетового опромінення. Установки інфрачервоного опромінення. Установки комбінованого опромінення. ОпУ для дезінфекції, дезінсекції та обробки сільськогосподарської продукції.	2
Тема лекційного заняття 5. <u>Електричний розрахунок і автоматизація освітлювальних та опромінювальних установок.</u> Вибір проводів і способу їх розміщення напруги в мережах. Вибір і розрахунок апаратів комутації, захисту та керування. Основи розробки системи автоматизації освітлювальних та опромінювальних установок.	2
Всього за модулем 1	10
Змістовний модуль 2. Електротехнічні системи обробітку сільськогосподарської продукції. Електричний нагрів	
Тема лекційного заняття 1. Вологість с.г. продукції. Вимірювання вологості. Вологість. Форми зв'язку вологи з матеріалом. Вологість матеріалу, вологовмісткість, концентрація вологи, питома поверхня. Вимірювання вологості с.г. продукції.	2
Тема лекційного заняття 2. Механічні та теплофізичні характеристики с.г. продукції і матеріалів. Кислотність речовин та матеріалів. Вимірювання кислотності. Механічні (реологічні) властивості с.г. продукції і матеріалів: дисперсність, густина, міцність, твердість, липучість, в'язкість. Теплофізичні властивості с.г. продукції і матеріалів: температуропровідність, теплопровідність, теплоємність, нагрівостійкість. Кислотність речовин і матеріалів. Кислотна реакція живильного середовища та її вплив на технологічні та харчові якості с.г. продукції. Вимірювання кислотності речовини.	2
Тема лекційного заняття 3. Основні закономірності впливу електричної енергії на речовини і матеріали. Основні закономірності впливу електричної енергії на речовини і матеріали.	2
Тема лекційного заняття 4 Основні електрофізичні властивості с.г. продукції і матеріалів. Магнітні, акустичні та оптичні характеристики с.г. продукції та матеріалів. Електропровідність і питомий опір с.г. продукції і матеріалів. Вплив питомого опору на електротехнологічний обробіток. Діелектрична проникність,	2

тангенс кута діелектричних втрат, електрична ємність, поляризованість матеріалів. Пробивна напруженість електричного поля для різних видів об'єктів електротехнологічного обробітку. Методи визначення. Вплив на конструктивні і режимні параметри електротехнологічних установок. Електрофізичні методи дослідження властивостей матеріалів: кондуктометричний, діелькометричний, ємнісний, індуктивний, потенціометричний. Магнітні властивості речовин та матеріалів. Акустичні властивості речовин і матеріалів. Оптичні характеристики с.г. продукції. Методи і засоби контролю якості с.г. продукції за оптичними характеристиками.	
Тема лекційного заняття 5. Економічні і екологічні аспекти електрофізичного обробітку с.г. продукції і матеріалів. Економічні і екологічні аспекти електрофізичного обробітку с.г. продукції і матеріалів.	2
Тема лекційного заняття 6. Основи перетворення електричної енергії в теплову Способи перетворення електричної енергії в теплову. Способи електронагріву, загальна характеристика, галузі застосування. Електротермічне обладнання (ЕТО), визначення, класифікація. Задачі і склад розрахунку ЕТО: тепловий і електричний розрахунок.	2
Тема лекційного заняття 7. Тепловий розрахунок нагрівних установок Розрахунок корисної потужності, потужності втрат, оптимальної товщини теплоізоляції, температури елементів ЕТО, термічного коефіцієнта корисної дії.	2
Тема лекційного заняття 8. Основи динаміки нагріву. Прямий нагрів опором. Непрямий (посередній) нагрів опором Рівняння нагріву об'єкту в диференційній формі та його аналіз. Стала часу нагріву. Визначення швидкості нагріву. Електроконтактний нагрів і його використання у сільському господарстві. Електродний нагрів. Електропровідність води, вимірювання, залежність від температури. Допустимі напруженість електричного поля та щільність струму на електродах – основні параметри розрахунку параметрів електродних систем.	2
Тема лекційного заняття 9. Електродуговий і індукційний нагрів. Діелектричний нагрів. Термоелектричний нагрів і охолодження Властивості і характеристики електричної дуги. Особливості дуги змінного струму і шляхи її стабілізації. Вимоги до джерел живлення електричної дуги. Зварювальні трансформатори і перетворювачі. Зовнішні характеристики, способи регулювання зварювального струму. Особливості індукційного нагріву, галузі застосування. Глибина проникнення струму і питома поверхнева потужність при індукційному нагріві. Індуктори і індукційні нагрівачі. Основи діелектричного нагріву. Особливості і галузі застосування. Питома потужність і фактор втрат при діелектричному нагріві. Нагрівання однорідних і неоднорідних матеріалів у високочастотному електричному полі. Основи термоелектричного перетворення енергії. Ефект Пельть'є. Енергетичні і економічні показники термоелектричних перетворювачів. Термоелектричні теплові насоси і холодильники.	2
Тема лекційного заняття 10. Електротермічні системи сільськогосподарського призначення. Можливості використання нових електротехнологічних прийомів у сільськогосподарському виробництві. Електричні водонагрівники і парові котли. Електродні і елементні установки. Особливості експлуатації. Електротермічні установки для створення мікроклімату приміщень. Електрокалорифери, припливно-витяжні установки, установки для місцевого обігріву. Електротермічне обладнання для обігріву споруд захищеного ґрунту. Види і способи обігріву. Електротехнологічне	4

обладнання для обробки, сушіння і зберігання сільськогосподарської продукції. Електротехнологічне і електротермічне обладнання ремонтних відділків господарств. Побутові електронагрівні пристрої. Використання електрофізичної, електрохімічної і електробиологічної дії у технологіях сільськогосподарського виробництва. Застосування сильних електричних полів. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна технологія. Ультразвукова технологія і магнітна обробка матеріалів.	
Всього за модулем 2	22
Разом по дисципліні	32

7.2 Практичних занять

Тема і зміст практичних занять	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Електромагнітне випромінювання	
Тема 1. Характеристики електромагнітного випромінювання Вивчення будови, принципу роботи та дослідження напівпровідникових світло- та фотоелементів	2
Тема 2. Електричні джерела оптичного випромінювання Вивчення будови, принципу роботи та дослідження світлотехнічних і енергетичних параметрів газорозрядних ламп високого тиску	2
Тема 3. Освітлювальні установки та мережі Вивчення будови, принципу роботи та дослідження світлотехнічних і енергетичних параметрів газорозрядних ламп низького тиску	2
Тема 4. Опромінювальні установки Вивчення будови, принципу роботи та дослідження світлотехнічних характеристик лампи і світильника на розподільчому фотометрі. Визначення ККД світильника	2
Тема 5. Електричний розрахунок і автоматизація освітлювальних та опромінювальних установок Вивчення будови, принципу роботи та дослідження та розрахунок комбінованих опромінювальних установок ИКУФ-2М, Луч	2
Разом за змістовим модулем 1	10
Тема 1. Вологість с.г. продукції. Вимірювання вологості. Вивчення будови обладнання та принципу діелькометричного методу вимірювання вологості зерна сільськогосподарських культур	2
Тема 2. Механічні та теплофізичні характеристики с.г. продукції і матеріалів. Кислотність речовин та матеріалів. Вимірювання кислотності. Вивчення будови рН-метра, дослідження кислотності розчинів та сільськогосподарських продуктів.	2
Тема 3. Основні закономірності впливу електричної енергії на речовини і матеріали. Вивчення будови та принципів визначення електролітичної провідності та концентрації розчинів	2
Тема 4 Основні електрофізичні властивості с.г. продукції і матеріалів. Магнітні, акустичні та оптичні характеристики с.г. продукції та матеріалів. Вивчення приладів та виконання визначення якості сільськогосподарської продукції за допомогою люмінесцентного аналізу	2
Тема 5. Економічні і екологічні аспекти електрофізичного обробітку с.г. продукції і матеріалів. Дослідження властивостей рідин після магнітної обробки	2

Тема 6. Основи перетворення електричної енергії в теплову Вивчення конструкції нагрівних елементів, визначення коефіцієнтів монтажу і середовища нагрівних елементів	2
Тема лекційного заняття 2.7. Тепловий розрахунок нагрівних установок. Вимірювання питомого опору води і доведення його до потрібного значення	2
Тема 8. Основи динаміки нагріву. Прямий нагрів опором. Непрямий (посередній) нагрів опором Вивчення будови та дослідження роботи електродного непроточного водонагрівника	2
Тема 9. Електродуговий і індукційний нагрів. Діелектричний нагрів. Термоелектричний нагрів і охолодження Вивчення будови та дослідження роботи зварювального трансформатора	2
Тема 10. Електротермічні системи сільськогосподарського призначення. Можливості використання нових електротехнологічних прийомів у сільськогосподарському виробництві. Вивчення будови та дослідження роботи індукційного нагрівача	4
Разом за змістовим модулем 2	22
Разом по дисципліні	32

7.3 Самостійна робота

Самостійна робота полягає в опрацюванні студентами окремих програмних питань навчальної дисципліни за літературними джерелами і виконання ними індивідуальних завдань, а саме: описових (ОЗ) і розрахункових (РЗ).

Тема і зміст самостійної роботи	К-ть годин
Змістовний модуль 1. Електромагнітне випромінювання	
Тема 1. Характеристики електромагнітного випромінювання Основи фотометрії. Опис природи, характеристик оптичного випромінювання та методів їх вимірювання	6
Тема 2. Електричні джерела оптичного випромінювання Електричні джерела оптичного випромінювання. Опис конкретного джерела оптичного випромінювання	6
Тема 3. Освітлювальні установки та мережі Розрахунок освітлювальної установки приміщення, побудова електричної мережі світильників	6
Тема 4. Опромінювальні установки Вибір та розрахунок опромінювальної установки	4
Тема 5. Електричний розрахунок і автоматизація освітлювальних та опромінювальних установок Розробка електричної схеми автоматизації ОУ і ОпУ	8
Всього за модулем 1	30
Змістовний модуль 2. Електротехнічні системи обробітку сільськогосподарської продукції. Електричний нагрів	
Тема 1. Вологість с.г. продукції. Вимірювання вологості. Опис фізико-технологічних властивостей с.г. продуктів і матеріалів	6
Тема 2. Механічні та теплофізичні характеристики с.г. продукції і матеріалів. Кислотність речовин та матеріалів. Вимірювання кислотності. Опис електрофізичних властивостей с.г. продуктів і матеріалів	6

Тема 3. Основні закономірності впливу електричної енергії на речовини і матеріали. Поляризація діелектриків та діелектрична проникність. Електропровідність діелектриків. Діелектричні втрати в діелектриках. Класифікація і основні властивості провідникових матеріалів. Матеріали високої і посередньої провідності. Метали і сплави з високим опором. Провідникові матеріали спеціального призначення	6
Тема 4 Основні електрофізичні властивості с.г. продукції і матеріалів. Магнітні, акустичні та оптичні характеристики с.г. продукції та матеріалів. Основи електротехнологічного обробітку с.г. продукції. Опис електротехнології обробітку: стимуляція зерна	6
Тема 5. Економічні і екологічні аспекти електрофізичного обробітку с.г. продукції і матеріалів. Електротехнологічні методи обробітку перед висівом, знезараження зерна різними видами електромагнітної енергії тощо Обґрунтування і розрахунок конкретної електротехнології	6
Тема 6. Основи перетворення електричної енергії в теплову Електротермічне обладнання в галузях с.г. Обґрунтування і вибір електробігріву теплиці, сушня фруктів, тощо	6
Тема 7. Тепловий розрахунок нагрівних установок. Тепловий баланс. Тепловий розрахунок електронагрівних установок. Електричний розрахунок нагрівних елементів. Розрахунок електродних систем теплопостачання.	6
Тема 8. Основи динаміки нагріву. Прямий нагрів опором. Непрямий (посередній) нагрів опором Матеріали робочих опорів і конструкція нагрівачів. Відкриті, захищені і герметичні нагрівні елементи. Трубчасті електронагрівачі і нагрівні проводи, їх конструкція і основні технічні характеристики. Електричний розрахунок нагрівачів посередньої 2.дії.	6
Тема 9. Електродуговий і індукційний нагрів. Діелектричний нагрів. Термоелектричний нагрів і охолодження Електротехнологічні процеси. Електричні печі опору. Дугові електричні печі. Індукційні печі та електропечі діелектричного нагріву. Електрозварювальні установки. Електролізні установки	6
Тема 10. Електротермічні системи сільськогосподарського призначення. Можливості використання нових електротехнологічних прийомів у сільськогосподарському виробництві. Способи електричного нагріву та електротермічне обладнання тваринницьких приміщень. Вибір та розрахунок електротермічну обладнання тваринницьких приміщень	2
Всього за модулем 2	56
Разом по дисципліні	86

7.4. Підготовка до навчальних занять

Модуль	Тема		Літера-тура	Сторінки (відповідно до списку рекомендованої літератури)
	№	Назва		
1 Електромагнітне випромінювання		Вступ	[2] [7]	12 – 18 4 – 5

	1	Основи фотометрії	[3] [1] [6]	19 – 44 122 – 128 17 – 57
	2	Електричні джерела оптичного випромінювання	[5] [7] [4]	45 – 112 11 – 111 73 – 97
2. Освітлювальні установки та мережі	1	Освітлювальні установки та мережі	[8] [3] [9]	178 - 197 163 -172 28 – 42
	2	Опромінювальні установки	[4] [1] [9] [11]	17 – 38 4 – 5 25 – 47 110 - 127
	3	Електричний розрахунок і автоматизація освітлювальних та опромінювальних установок	[1] [6] [3] [7] [9]	278 - 297 163 -172 150 – 208 5 – 171 21 – 49
3. Електротехнічні системи обробки сільськогосподарських продуктів і матеріалів	1	Фізико-технологічні властивості сільськогосподарських продуктів і матеріалів	[3] [7] [10]	138 - 183 65 – 124 72 – 99
	2	Електрофізичні властивості с.-г. продукції і матеріалів	[1] [8] [11]	12 – 18 4 – 5 159-168
1. Способи електричного нагріву та електротермічне обладнання тваринницьких приміщень	1	Способи електричного нагріву та електротермічне обладнання тваринницьких приміщень	[2] [7] [9] [10]	150 – 208 5 – 171 150 – 208 5 – 171
	2	Електротермічне обладнання в галузях с.г.	[4] [9] [11]	163 -172 45 – 112 136-149
2. Основи електротехнологічного обробітку с.-г. продукції	1	Основи електротехнологічного обробітку с.-г. продукції	[1] [5] [2]	215-224 110-117 43 – 78
	2	Електротехнологічні методи обробітку	[6] [9]	19 – 44 122 - 128

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекційні заняття проводяться крім традиційних методів пояснень теми також з використанням підібраних на сайтах відеоматеріалів, слайдових презентацій у програмі Microsoft Office Power Point, графічних матеріалів, дискусійного обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться шляхом виконання лабораторних робіт, розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; лабораторних досліджень; конференцій; захисту та обговорень отриманих результатів.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.

Самостійна робота студентів (СРС) виконується за технологією групового навчання під керівництвом рівного (*Peer-led team learning*), оцінка рівних (*Peer assessment*). Алгоритм:

1. Студенти отримують завдання для групової СРС та критерії оцінювання. Термін виконання — 2 тижні. Кількість груп залежить від суті завдання.

2. Студенти мають розподілити функції між учасниками групи (керівні, виконавчі, технічна підтримка тощо); сформулювати комунікаційну стратегію; визначитися з лідером; підготувати матеріал для презентації; забезпечити, щоб усі члени групи володіли інформацією на достатньому для проведення дискусії рівні.

3. Оцінювання: студенти отримують бали за кожним критерієм з обґрунтуванням, загальна сума множиться на кількість студентів у групі, що працювала над проектом, а потім колективно розподіляють бали відповідно до внеску кожного учасника.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Електротехнічні системи електроспоживання» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу. Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за відповіді на тематичні запитання та активність студента у обговоренні навчальної і наукової інформації.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані описових та розрахункові завдання.

Оцінку за виконані лабораторні роботи студент отримує після особистого захисту звіту по даній роботі. Додатково пропонуються і враховуються командні проекти, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою - «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища,
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і
	події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти невиявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою.

Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де БПК - бали з поточного контролю; САЗ - середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); max ПК - максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100- бальною	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостій на	Модуль ний	Підсум ковий	Загаль ний
Максимально можлива кількість	10	20	10	30	30	100

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Технічні засоби:

1. Блоки живлення простійного струму (різні);
2. Випрямлячі струму (різні);
3. Електродвигуни постійного струму (різні) ;
4. Електродвигуни змінного струму (різні);
5. Ультрафіолетова установка знезараження ПРК;
6. Електроприводи (різні);
7. Повітряний компресор ;
8. Холодильний агрегат;
9. Електричний тенівий нагрівач;
10. Індукційний нагрівач;
11. Мікрохвильовий нагрівач;
12. Вентиляційна установка;

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Підручники та посібники, зазначені у списку літератури.
2. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт.
3. Нормативні документи.
4. Лабораторні установки.
5. Інтернет-ресурси.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Червінський Л.С. Електротехнічні системи електроспоживання. /Червінський Л.С., Чміль А.І., Сторожук Л.О. і др./ частина 1. Навч посібник .- Київ. 2018.- 670с.
2. Правила улаштування електроустановок. – К.: Індустрія, 2018. – 888 с.
3. Butt, Osama Majeed, Muhammad Zulqarnain, and Tallal Majeed Butt. "Recent advancement in smart grid technology: Future prospects in the electrical power network." *Ain Shams Engineering Journal* 12.1 (2021): 687-695.
4. Козловская В.Б., Радкевич В.Н. Электрическое освещение. - М.: Техноперспектива, 2007.
5. Споживачі електричної енергії : підручник / В. М. Охріменко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 286 с
6. Червінський Л.С., Чміль А.І, Сторожук Л.О., Борщ Г.М., Усенко С.М., Книжка Т.С. Електротехнології та електроосвітлення: навч. посібник / – К.: ЦП «Компрінт», 2017. – 684 с.
7. Борщ Г.М., Синявський О.Ю., Лавріненко Ю.М. Практикум з електротехнології, ч. 2. – К.: НУБіП, 2010.
8. Моделювання та оптимізація режимів систем енергопостачання та електроспоживання : навч. посіб. / В. Г. Ягуп, К. В. Ягуп ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 183 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу : https://eprints.kname.edu.ua/55309/1/201949H_PEC_NAVCH_POSIBNIK_2019_09_23.pdf, вільний).

Допоміжна

1. Литвиненко А. С. Світлові прилади : навч. посібник [Електронний ресурс] / А. С. Литвиненко, О. Л. Черкашина. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 125 с..
2. Хомик Н.І., Довбуш А.Д. Машини та обладнання для тваринництва: – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. – 124 с.
3. Кацадзе Т. Л. Регулювання споживання електричної енергії установками з акумулюванням тепла [Електронний ресурс] / Т. Л. Кацадзе, П. С. Бахмачук. – Сучасні проблеми електроенергетики та автоматики. – 2017. – С. 188–191

Інформаційні ресурси

1. https://pidruchniki.com/2008120238289/bzhd/proektuvannya_sistem_shtuchnogo_osvitlennya
2. <http://www.energoconsultant.com.ua>
3. <http://dSPACE.nubip.edu.ua:8080/jspui/>